

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtru[m] conuenienter assignentur gulæ quinque siliæ? 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Ad tertium dicendum, quod delectabile est appetibile secundum se. Et ideo secundum eius diuersitatem ponuntur duo vicia capitalia, scilicet gula, & luxuria. Vtile autem ex se non habet rationem appetibilis, sed secundum quod ad aliud ordinatur. Et ideo in omnibus vtilibus videtur esse vna ratio appetibilitatis. Et propter hoc circa huiusmodi non ponitur, nisi vnum vitium capitale.

ARTIC. VI.

Utrum conuenienter assignentur gulæ quinque filie, scilicet inepta lætitia, scurrilitas, immunditia, multiloquium, & hebetudo mentis circa intelligentiam?

719
Mal 9.4.
art. 4.

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter assignentur gulæ quinque filie, scilicet inepta lætitia, scurrilitas, immunditia, multiloquium, hebetudo mentis circa intelligentiam. Inepta enim lætitia consequitur omne peccatum, secundum illud Prouerbiorum 2. Qui lætantur cum male fecerint, & exultant in rebus pessimis. Similiter etiam hebetudo mentis inuenitur in omni peccato, secundum illud Prouerb. 14. Errant qui operantur malum. Ergo inconuenienter ponuntur filie gulæ.

¶ 2 Præterea, Immunditia, quæ maxime consistit in gula, videtur ad vomitum pertinere, secundum illud Isai. 28. Oēs mensæ repletæ sunt vomitu, sordibus. Sed hoc non videtur esse peccatum, sed pena peccati, vel etiam aliquid vtile sub consilio cadens, secundum illud Eccl. 31. Si coactus fueris in edendo mulcum, surge a medio, & vome, & refrigerabit te. Ergo non debet poni inter filias gulæ.

¶ 3 Præterea, Isidor. ponit scurrilitatem filiam luxuriæ. Non ergo debet poni inter filias gulæ.

lib. 31. c.
31.

SED contra est, quod Gregor. 31. Moral. 1. assignat filias gulæ assignat.

a. 2. q. 3

RESPONDEO dicendum, quod sicut dictum est, gula proprie consistit circa immoderatam delectationem, quæ est in cibis & potibus. Et ideo illa vitia inter filias

filias gulæ computantur, quæ ex immoderata delectatione cibi & potus consequuntur. Quæ quidem possunt accipi vel ex parte animæ, vel ex parte corporis. Ex parte autem animæ quadrupliciter. Primo quidem, quantum ad rationem, cuius acies hebetatur ex immoderatione cibi & potus. Et quantum ad hoc ponitur filia gulæ hebetudo sensus circa intelligentiam, propter fumositates ciborum perturbantes caput: sicut è contrario abstinentia confert ad sapientiæ perceptionem: secundum illud Ecclesiast. 2. Cogitavi in corde meo abstrahere à vino carnem meam, ut animum meum transferrem ad sapientiam. Secundo, quantum ad appetitum, qui multipliciter deordinatur per immoderantiam cibi & potus, quasi sopito gubernaculo rationis. Et quantum ad hoc ponitur inepta lætitia: quia omnes aliæ inordinatæ passionēs ad lætitiā & tristitiā ordinantur, ut dicitur in 2. Ethic. * Et hoc est quod dicitur 3. Esdræ 3. quod vinum omnem mentem convertit in securitatem & iucunditatem. Tercio, quantum ad inordinatum verbum. Et sic ponitur multiloquium: quia ut Gregorius dicit in Pastoralī *, Nisi gulæ deditos immoderata loquacitas raperet, diues ille qui epulatus quotidie splendide dicitur, in lingua grauius non arderet. Quarto, quantum ad inordinatum actum. Et sic ponitur scurrilitas, id est, iocularitas quædam proueniens ex defectu rationis: quæ sicut non potest cohibere verba, ita non potest cohibere exteriores gestus. Unde ad Ephef. 5. super illud, Aut stultiloquium, aut scurrilitas: dicit * gloss. quod à stultis curialitas dicitur, id est iocularitas, quæ risum mouere solet. Quamuis posset vtrumque horum referri ad verba, in quibus contingit peccare: vel ratione superfluitatis, quod pertinet ad multiloquium; vel ratione inhonestatis, quod pertinet ad scurrilitatem. Ex parte autem corporis ponitur immunditia: quæ potest attendi siue secundum inordinatam emissionem quarumcumque superfluitatum; vel specialiter quantum ad emissionē semi-

c. 5. 10. 5.

p. 2. c. 20.
in prin.

gl. interl.
ibid.

feminis. Vnde super illud Ephes. 5. Fornicatio autem & omnis immunditia, &c. dicit glossa id est, incontinentia pertinet ad libidinem quocumque modo.

Ad primum ergo dicendum, quod læritia quæ est de actu peccati, vel sine, consequitur omne peccatum, maxime quod procedit ex habitu. Sed læritia vaga, incomposita, quæ hic dicitur inepta, præcipue oritur ex immoderata sumptione cibi vel potus. Similiter etiam dicendum quod hebetudo sensus quantum ad eligibilia, communiter inuenitur in omni peccato. Sed hebetudo sensus circa speculabilia, maxime procedit ex gula, ratione iam dicta *.

in co. ar.

Ad secundum dicendum, quod licet utilis sit vomitus post superfluam comestitionem, tamen vitiosum est quod aliquis huic necessitati se subdat per immoderantiam cibi vel potus. Potest tamen absque culpa vomitus procurari ex consilio medicinæ, in remedium alicuius languoris.

Ad tertium dicendum, quod scurrilitas procedit quidem ex actu gulæ, non autem ex actu luxuriæ, sed ex eius voluntate. Et ideo ad utrumque vitium potest pertinere.

QVÆST. CXLIX.

De sobrietate, in quatuor articulos diuisa.

Debinde considerandum est de sobrietate & vitio opposito, scilicet ebrietate.

¶ Et circa sobrietatem queruntur quatuor.

¶ Primo, quæ sit materia sobrietatis.

¶ Secundo, utrum sit specialis virtus?

¶ Tertio, utrum vsus vini sit licitus?

¶ Quarto, quibus præcipue competat sobrietas.

ARTIC. I.

Utrum materia sobrietatis sit potus?

720

sup q. 143
cor prin.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod materia propria sobrietatis non sit potus. Dicitur enim ad Rom. 12. Non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem. Ergo sobrietas est etiam circa sapientiam, & non solum circa potum.

¶ 2 Præ.